

"İslamofobiya: Qərəzin ifşa olunması və stiqmaların dağıdılması"

Bakıda beynəlxalq konfrans işə başlayıb

Mayın 26-da Bakıda "İslamofobiya: Qərəzin ifşa olunması və stiqmaların dağıdılması" mövzusunda iki-günlük beynəlxalq konfrans işə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfrans Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi, Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi və Bakı Təşəbbüs Qrupunun birgə təşkilatçılığı ilə İslamofobiya ilə Beynəlxalq Mübarizə Günü-nün 3-cü ildönümünə həsr olub. G20 Dinlərarası Forumu (IF20), İƏT, ICESCO, Doha Beynəlxalq Dinlərarası Dialoq Mərkəzi (DICID), İnsan Qardaşlığının Ali Komitəsi, Müsəlman Ağsaqqallar Şurası, Almaniya Müsəlmanlarının Mərkəzi Şurası, EULEMA - Avropa Müsəlman Liderləri Məclisi və Beynəlxalq Müsəlman Forumu konfransın xarici tərəfdaşları sırasında yer alır.

Açılış mərasimində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq konfransın iştirakçılarna müraciətini oxuyub.

Daha sonra islamofobiya haqqında qısametrajlı filmin təqdimatı olub.

Tədbirdə çıxış edən Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin icraçı direktoru **Rəvan Həsənov** bildirib ki, islamofobiya bu dövrün narahat-edici reallıqlarından biri və ayrı-seçkiliyin açıq təzahürüdür. Təəssüf ki, bir çox Qərb cəmiyyətində bu ayrı-seçkilik forması artıq normallaşır. Xüsusilə Fransa kimi ölkələrdə sekulyarizmin adı altında müsəlman icmalarının damğalanması ciddi narahatlıq doğurur. Eyni şəkildə Hindistanda dini millətçiliyin yüksəlişi nəticəsində müsəlmanlara qarşı artan təcrid və düşmənçilik müşahidə olunur.

"İslamofobiya qlobal miqyasda artan təhlükəli tendensiyanın tərkib hissəsidir. Bəziləri islamofobiyanı ayrı bir diskriminasiya forması kimi tanıyır, digərləri isə onu antimüsəlman nifrəti və ya dini irqçilik kimi adlandıрмаğı təklif edir. Mən düzgün terminologiyanın əhəmiyyətini anlıyıram və dilin önəmini dərk edirəm. Ancaq inanıram ki, bu fenomenin müxtəlif kontekstlərdəki dərinliyini tam əks etdirəcək tək bir termin yoxdur. Əsas odur ki, islamofobiyanın acı bir reallıq olduğunu və müxtəlif bölgələrdə fərqli formalarla sosial və siyasət sahələrində getdikcə daha çox yer aldığını qəbul edək. O, birmənalı şəkildə diskriminasiya forması kimi tanınmalıdır. Ancaq bu yolla ona qarşı effektiv mübarizə apara bilərik", - deyərək R.Həsənov vurğulayıb.

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin (BMTM) İdarə Heyətinin sədri **Fərid Şəfiyev** qeyd edib ki, nifrət cinayətləri və müsəlman irsinə məxsus abidələrin məhv edilməsi də daxil olmaqla, müsəlman icmalarına qarşı həm dövlət tərəfindən, həm də cəmiyyət daxilində baş verən ayrı-seçkilik halları ilə mübarizə aparmaq üçün beynəlxalq səviyyədə təcili tədbirlərin görülməsi zərurəti daha da aktuallaşır.

O bildirib ki, Avropada ifrat sağçı siyasət qüvvələrin yüksəlişi islam əhəmətlərini məhdudlaşdıraraq tədbirlərin görülməsinə səbəb olub. Bunu da tez-tez "assimilyasiya" və ya "inteqrasiya"nı təşviq et-

mək bəhanəsi ilə pərdələməyə çalışırlar. Milli diskurslar getdikcə daha çox müsəlmanları hədəf alan və onların dini kimliyini ekstremizmlə eyniləşdirən populist ritorikanın təsiri altına düşür. Cənubi Asiyada qıcıqlandırıcı ritorika və nifrət cinayətlərinin artması dövlət səviyyəsində təşviq edilən antimüsəlman millətçiliyinin narahatlıq doğuran tendensiya çevrildiyini göstərir. Bu tendensiyanı mədəni vahidliyin qorunması narrativləri ilə əsaslandırılır.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri Şeyxülislam **Allahşükür Paşazadə** diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycanın dini müxtəlifliyə verdiyi dəyər, multikulturalizm əhəmətləri və islamofobiya qarşı tutduğu prinsipial mövqe bütün dünya üçün nümunəvidir. Şeyxülislamın sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyev bu mənavi irsin qorunmasına və inkişafına xüsusi diqqət yetirir. Onun rəhbərliyi ilə islam mədəniyyəti və dini azadlıqlar ölkəmizdə daim yüksək səviyyədə dəstəklənib. Prezident İlham Əliyevin islam dünyasında həmrəylik və əməkdaşlıq istiqamətində atdığı addımlar digər islam ölkələri üçün nümunə təşkil edir.

"Din adı ilə siyasət məqsədlər güdən, dini dəyərlərdən sui-istifadə edən şəxslərə və qruplara qarşı həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq müstəvidə ciddi mübarizə aparmaq vacibdir. Bu məsələdə Azərbaycan fəal və prinsipial mövqe tutur. Biz dinlərarası əməkdaşlıq sahəsində nümunəvi təcrübəyə sahibik və bu model dünya üçün də aktuallıq kəsb edir. Lakin təəssüflə qeyd etməliyik ki, bu gün dünyanın bir çox yerində, xüsusilə də bəzi Qərb ölkələrində islamofobiya narahat-edici dərəcədə artmaqdadır. Fransada müsəlmanlara qarşı qeyri-insani münasibət, Məhəmməd Peyğəmbərin karikaturalarının çəkilməsi, "Qurani-Kərim"-in yandırılması və digər təhqiramiz aktlar ürəkəğrısı doğurur. Bu cür halların azad söz adı altın-

da leqallaşdırılması, əslində, islamofobiyanın dərin köklərinin göstəricisidir.

Konfransın açılış mərasimində BMT Baş katibinin müavini, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının ali nümayəndəsi **Migel Anxel Moratino-sun** tədbir iştirakçılarna videomüraciəti nümayiş etdirilib. Müraciətdə bildirilib ki, müsəlmanlar institusional ayrı-seçkilik və sosial-iqtisadi məhdudiyyətlərlə üzləşirlər. Bu cür qərəzli yanaşmalar müsəlmanların damğalanmasında və əsassız irqi profiləşdirilməsində özünü göstərir və qərəzli media təmsilçiliyi, bəzi siyasət liderlərin antimüsəlman ritorikası və siyasəti ilə gücləndirilir.

Migel Anxel Moratinos deyib ki, insanlara hər yerdə dinc şəkildə, qorxmadan inancılarını həyata keçirmələrinə icazə verilməlidir: "Dünyanın hər yerində dini obyektlərə hücum edilib. Bütün ibadət yerləri terror və qan tökülmə yeri deyil, təhlükəsiz sığınacaq olmalıdır. Biz hamımız hər cür nifrət və ayrı-seçkiliyə qarşı çıxmalıyıq".

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) Baş katibinin xüsusi elçisi Mehmet Paçacı Baş katib **Hüseyn İbrahim Tahanın** konfrans iştirakçılarna müraciətini oxuyub. Bildirilib ki, islamofobiya təkcə dini ayrı-seçkilik deyil, həm də qərəzli münasibətin, yanlış təsəvvürlərin və nifrət ritorikasının təzahürüdür. Ona qarşı aparılan mübarizə isə yalnız bir bölgəyə deyil, bütövlükdə bəşəriyyətin ortaq dəyərlərinə xidmət edən universal çağırışdır. Bu baxımdan, bu cür beynəlxalq tədbirlər islamofobiya qarşı mübarizədə uğurlu və təsirli platforma rolunu oynayır.

Baş katib vurğulayıb ki, Azərbaycan bu istiqamətdə daim prinsipial və ardıcıl mövqe sərgiləyib. Azərbaycanın davamlı səyləri yüksək qiymətləndirilir və təqdir edilir. İstər dövlət səviyyəsində, istərsə də beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində aparılan işlər islamofobiya qarşı qlobal

həmrəyliyin formalaşmasına mühüm töhfə verir.

"Xüsusilə beynəlxalq məlumatlandırma istiqamətində Azərbaycan böyük nailiyyətlərə imza atıb. Dünya ictimaiyyətinin diqqətini bu məsələyə yönəltmək, ictimai rəy yaratmaq və dini ayrı-seçkiliyin fəsadlarını ifşa etmək baxımından görülən işlər olduqca dəyərlidir. Bu, təkcə islamofobiya qarşı mübarizə deyil, eyni zamanda dinlərarası harmoniya və multikultural dəyərlərin qorunması istiqamətində atılan uğurlu addımlardır. Azərbaycanın bu sahədəki rolu bir çox ölkələrə nümunə ola bilər", - deyərək müraciətdə qeyd edilib.

Doha Beynəlxalq Dinlərarası Dialoq Mərkəzinin sədri **İbrahim Saleh Əl Naimi** diqqətə çatdırıb ki, islamofobiya qarşı stereotiplərin kökündən sarsdırılması üçün hamımız məsuliyyət daşıyıq. Bu, praktiki tədbirlərin görülməsini zəruri edir. İslamofobiya dünyada artıq universal məsələyə çevrilib. Tənqidi fikirlərin səsləndirilməsinin nəticəsi olaraq müsəlmanlara qarşı hücumlar baş verir. Naimi bildirib ki, bu tədbirin əsas məqsədi bütün sübutları toplamaq, siyasət məsələləri gündəmə gətirmək və kənarda qalan səsləri ucaldıraraq eşitdirməkdir: "Bu konfrans kollektiv deklarasiya rolunu oynayacaq. İslamofobiya ilə mübarizə eyni zamanda dinc və yanaşı yaşamaq məsələsidir. İslamofobiya təkcə dini məsələ deyil, bu, insan hüquqları ilə bağlı problemdir. Hazırda yaşadığımız dünyada islamofobiya əxlaqi deyil, insani məsələyə çevrilib. İslamofobiya insan hüquqlarının alçaldılmasıdır. Biz bütün formalarda buna qarşı mübarizə aparmalıyıq".

İnsan Qardaşlığının Ali Komitəsinin Baş katibi **Xalid Əl Qaiti** bildirib ki, bu gün keçirilən beynəlxalq konfransda biz yalnız bir problemi müzakirə etmərik, eyni zamanda humanist, ədalətli və tolerant bir dünyanın qurulması üçün ortaq öhdəliklərimizi nəzərdən ke-

çiririk. Bu kontekstdə Azərbaycanın multikulturalizmə, dinlərarası harmoniyaya yanaşması, həmçinin islamofobiya qarşı apardığı ardıcıl və səmərəli mübarizə olduqca nümunəvidir.

Onun sözlərinə görə, birgəyaşayış təşviq etmək, xüsusilə də müxtəlif dinlərə mənsub icmalar arasında anlayış və hörmət mühitini yaratmaq əsas vəzifələrdən biridir. Bu proses təməlindən - məktəblərdən başlamalıdır. Gənc nəsil formalaşarkən onlara tolerantlıq, qardaşlıq və birgəyaşayış dəyərləri aşılanmalıdır. Maarifləndirmə tədbirləri, dərsləklərdə verilən mesajlar və tədris proqramları bu baxımdan böyük rol oynayır.

Qeyd edək ki, beynəlxalq elmi konfransın keçirilməsində məqsəd beynəlxalq və milli səviyyədə müsəlmanları və əhəli müsəlman olan ölkələri hədəf alan həyəcanverici tendensiya müzakirə etmək üçün akademik platforma yaratmaqdır. Konfransda 40-a yaxın ölkədən alimlər, beynəlxalq təşkilatların ekspertləri, din xadimləri və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri iştirak edirlər. Yüzdən artıq xarici qonağın iştirak etdiyi konfransda "İslamofobiya qlobal tendrələr: Çağırışlar və cavablar", "Siyasətdə müsəlmanlara qarşı nifrət: Hüquqi çərçivələr və vəkiliyyət strategiyaları", "Fərqli kontekstlərdə islamofobiya: Regional perspektivlər", "İslamofobiya media və rəqəmsal platformalarda: Süni intellekt sistemləri islamofob qərəzi necə yaya və gücləndirir bilər", "Qadınlar, kimlik və stereotiplər: Dini və mədəni önyarğılıarın kəsişməsində naviqasiya", "Avropada müsəlmanlara qarşı qanunvericiliyin institusionalaşdırılması: İslamofob təbliğatın radikallaşması fonunda müsəlmanlara qarşı ritorika", "Döyişən dünyada islam mədəni irsinin qorunması", "Gənclərin inklüzivliyə doğru çağırışı: Qərəzə və yanılmaya qarşı mübarizə" mövzularında müzakirələr aparılacaq.